

Ahlâka Olan İhtiyaç

<"xml encoding="UTF-8?">

Ahlâka Olan İhtiyaç

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Allah Resulü (s.a.a):

"Ben, yüce ahlâkı tamamlamak üzere gönderildim"

Allah Resulünün bu veciz buyruğu, her şeyin başında yüce ahlâkın yer aldığını en güzel şekilde ifade etmiştir. Gerçekten de, bir insanın ahlâksal yaşamı, düzene girmemişse; ruhu, çirkefliklerden arınmamışsa, ne onun dünyevi yaşamı ve işleri bir düzene girer, ne de uhrevi yaşamı. Hatta ahlâkı düzeltip güzel temeller üzerine oturtmadan, fazla hayır amel yapmanın, bir yarar sağlayabileceğini sanmak da hatadır. Aksine; sirkenin, bala katıştığında onu bozarak yok ettiği gibi, kötü huy da, aynen öyle hayır ameli bozup yok eder. Akıbeti; çürüme, bozulma ve hüsrana uğrama olan bir işin, ne gibi bir yararı olabilir ki? Ahlâkı ıslah etmeden, ilim sahibi olmanın bir yarar sağlayacağını da sanmayınız. Hayır, kesinlikle güzel ahlakla süslenmeyen ilimden bir fayda gelmez. Ehl'i Beyt İmamları'nın (a.s): "Böbürlenen, kibirli âlimlerden olmayınız. Zira ki batıl yönünüz, hak yönünüzü de, yok edip götürür" buyrukları, bu gerçeği açıkça ifade etmektedir. Kötü ahlâk sahibinin; baba-annesi, çocukları, eşi, arkadaşları, komşuları, hocası ve öğrencileri gibi diğer insan bireyleriyle olan ilişkilerinden mutluluk duyabileceğini ve huzur içinde olabileceğini de beklemeyiniz. Aksine, sahip olduğu kötü huy neticesinde, kemal ehli insanlar ondan nefret edecek, etrafından uzaklaşıp gidecek, nihayetinde kimseyle doğru dürüst bir ilişkisi olmayan yalnız insan konumunu alacaktır. Neticede de böyle biri, insan bireyleri arasında paylaştırılmış olan yüce kemallerden nasipsiz olmak zorunda kalacaktır. Ehl'i Beyt (a.s)'ın gidişatına dikkat edip, onlardan nakledilen davranış ve sözleri inceleyen bir kimse, bu yüce zatların, dürüst davranış ve yüce ahlâklarıyla halka öncüllük edip dine yönelttiklerini görür. Takipçilerine de aynı yöntemi emretmiş ve buyurmuşlardır ki: "Dilinizle değil, davranışınızla /hakka/ davet edenlerden olunuz." Yani; yüce ahlâkınız ve güzel amellerinizle, diğerlerine örnek olarak, halka yol gösterici olunuz; temeli olmayan içi boş iddialarınızla değil. Demek ki, güzel ahlâk olmadan, ne dünya işleri bir düzene girebilir, ne de ahiret meseleleri. Görmüyor musunuz? Bütün varlık âlemine rahmet olarak gönderilen Allah Resulü, güzel ahlâkı kemale ulaştırmayı, ilahi risalete seçilişinin başlıca hedefi olarak ilan etmiştir. Buradan ahlâkı güzelleştirmenin bütün farzlardan önde geldiği ortaya çıkmaktadır. Başka bir tabirle de her

hayrın anahtarı, her güzelliğin kaynağı, her yararın temeli ve başlangıcı güzel ahlâktır. Hatta kâfirlerin bile sahip ol dukları güzel ahlâk neticesinde büyük hayırlar elde ettiklerini bildiren hadisler vardır! Örneğin; Allah Resulü (s.a.a)'e karşı savaşıarak esir düşen cömert bir müşrik hakkında, vahiy meleği Cebrail nazil olarak, onun cömert biri olduğunu, bu yüzden de Allah Teala'nın, onun öldürülmemesi gerektiğini emrettiğini, bildirdiğine şahit olmaktayız. Böylece güzel ahlakı, mezkûr şahsı dünyada ölümden kurtardığı gibi, iman etmesine vesile olarak ahirette de cennete nail olmasını sağlamıştır. Güzel ahlâk hususunda herkesin tasdik ettiği, bu önbilgileri kavradıktan sonra bilmeliyiz ki, ahlak âlimlerinin de ifade ettikleri gibi, ahlâk hususunda Ehl'i Beyt İmamlarının (a.s) bir takım ilke ve kanunları vardır ki, onları bilip kavramak, güzel ahlâk edinmeyi kolaylaştırır; bir zorlukla karşılaşmadan ona erişmeyi sağlar. Sonra, "Hak Teâla'nın bize zorluk değil, kolaylık istediğini ve dinde bize bir zorluk çıkarmadığını" Bildiren Kur'an ayetlerinden de anlaşıldığı üzere; Resulullah (s.a.a)şeriatın en kolayını bize getirdiği gibi, tarikatta da yüzümüze kolaylık kapılarını açmış; zorluk kapılarını ise kapatmıştır. O hâlde "Bu iş zordur, nefisle cihat edip ağır riyazetlere katlanmak gerekir; böyle zorluklara katlanabilir miyiz?" gibi bahanelerle, Şeytan bizi ahlâk ilminden nasibimizi almaktan alıkoymasın. Sonra, birçok zor riyazet sahibi ve nefsiyle cihat edenler de vardır ki, Ehl'i Beyt'in ahlâki yönteminden haberdar olmadıklarından, onca çabalarına rağmen, bir takım düşük dünyevi hedef ve makamlardan gayri bir şeye ulaşmamışlar ve ulaşamazlar da. Hakikat şudur ki Allah Teâla, yüce hikmeti ve güzel yaratışı gereği, kullarını imtihana tabi tutmuş; onlardan, bu imtihanlarda en büyük değerleri kazanmalarını istemiş; bu değerlerin anahtarını da küçük amellerde gizlemiştir. Dolayısıyla bu amelleri küçük sayıp da, gevşeklik gösteren kimseler, istenilen amaca ulaşmaktan geri kalmakla birlikte, hedeften saparak bir takım çirkefliliklere de bulaştıklarından, büyük acılara düşerken, bu küçük vasıtalarla sarılan kimseler, zorlanmadan o büyük amaçlara ulaşarak, eşi benzeri bulunmayan büyük saadete kavuşuyorlar. Bu açık hikmetler üzerinde biraz tefekkür edip de düşündüğümüz zaman; Hak Teâla'nın yaratıklarına ne de cömertçe açık deliller ve sayısız nimetler ikram ettiğine şahit olmaktayız. Böylece O'nun ne de büyük kerem ve lütuf sahibi olduğunu anlamaktayız ki, böylesi küçük amellerle kullarını o yüce makamlara ulaştırmak istemektedir! Buna karşılık; bir de kulların, ne kadar da nankör olduklarına ve nasıl da kendilerini ucuza satarak, ebediyen kalıcı olacak acı azaba atıldıklarına bir bak. Oysa bazı küçük amelleri yapmak onları kurtarabilirdi. Bu hikmeti, Ehl'i Beyt (a.s)'ın: "Rızkın azını azımsayan, çoğundan da mahrum kalır" buyruğundan anlıyoruz. Demek ki, bütün belalar ve musibetlerin temeli ve başlangıcı, küçüğü küçümsemek ve azı azımsamaktır. Buna karşılık, mezkûr hadisten de anlaşıldığı gibi, rızkın azını azımsamayan, çoğundan da mahrum olmaz. Sonra, bu manayı iyice düşünecek olursak, konuyu açığa kavuşturan diğer misalleri de

bulabiliriz. Şüphesiz; sayısız Ehl'i Beyt hadisleri de buna şahittir. Örneğin; Ehl'i Beyt İmamları'nın: "Günahların küçüğünden korkunuz" buyrukları; keza: "Hiçbir itaati küçümsemeyin, belki Allah'ın rızası onda olur ve hiçbir günahı küçümsemeyin, belki Allah'ın gazabı onda olur" buyrukları ve benzeri birçok hadis, hidayet talibi olanlara, şariat-ı Muhammedi'nin, Allah Teâla'nın izniyle en yüce, en sevilen amaçlara ulaştıran, küçük ve kolay hükümler üzerine kurulmuş olduğunu açıklamakta yeterlidir, sanıyoruz. Hak Teâla'nın, bir Kutsi hadiste: "Bana bir karış yaklaşına, Ben bir adım yaklaşıyorum" diye buyurması da, konuya daha bir açıklık getirmektedir. Hak Teâla'nın, kendisine yaklaşına, daha çok yaklaştığına; kendisine sırt çevirene de çağrıda bulunduğuna göre, O'na yönelip kapısını çalana, nasıl davranacağı malumdur! Bu hususta, Hz. İmam Zeyn'ul Abidin (a.s)'ın, Seher duasındaki: "Sana kavuşmak için hareket eden kimsenin yolu kısa mesafelidir. İnsanların dünyevi arzuları /ya da "kötü amelleri"/

engel olmazsa, Sen onlara gizli kalmazsın" sözleri, pek anlamlıdır. Kısacası; insanlardan istenilen, yüce ilâhi ahlâklarla süslenmektir. Bu ahlâklar, taşıdıkları değer sebebiyle Allah'a isnat edilerek, ilâhi ahlâk diye adlandırılmışlardır. Ehl'i Beyt İmamları (a.s) da: "Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanın" diye buyurarak bu ahlakların, ne de bir yücelik taşıdıklarını, ne de bir üstün değere sahip olduklarını gözler önüne sermişlerdir. Evet, bu ahlâklar, Hz. Muhammed'in, pak Ehl'i Beyti'nin /Allah'ın salât ve selâmı onlara olsun/ ve onlara uyanların ahlâklarıdır. Ey Allah'a yönelmek isteyen ve böyle bir yüce makama ulaşmayı arzulayan kardeş, Ehl'i Beyt (a.s)'dan ulaşan nurlu gerçekleri sana sunmak isteyen ve senin hayrını dileyen birisi olarak, bu kardeşinin şu sözünü dinle: Bu yüce ahlâkları kazanmanın yegâne yolu, sürekli istikamet göstermek, ifrat ve tefritten kaçınmaktır. O hâlde; elinden geldiği kadarıyla itaat etmek ve Allah'ın sevmediği kötü amellerden kaçınmakla, Allah Teâla'ya yakın olmaya çalış! Küçük veya büyük hiçbir şeyde müsamaha göstermeyip, işini ciddiyet temeli üzerine kur. Her ne kadar senin nazarında küçük bile olsa, hayır bildiğin ve hayır olduğu malum olan her işi yapmayı kendine amaç edin! Buna mukabil, her ne kadar senin nazarında küçük olsa dahi, kötü bildiğin her şeyi de terk edip, ondan kaçınmayı kendine bir vazife bil! Küçük olsun, büyük olsun, işlerinde asla gevşeklik ve müsamahaya yer verme! Aksine, her zaman işini itina ve dikkat temeli üzerine bina et. Asla çok amel yapmak uğruna işlerindeki ciddiyet ve sağlamlığı kenara atma! İstenildiği şekilde yapılan bir hayır amel, binlerce hayır amelin sonucunu verebilir; dikkatsizlikle yapılan binlerce hayır amel ise, gerektiği şekilde dikkatle yapılan tek bir amelin bile sonucunu veremez. Hatta hikmet ve marifet sahiplerinin yanında bunlar, birbiriyle mukayese bile edilemez. Maksadım, sizden en küçük bir hatanın bile vuku bulmaması değildir ki, bunun zorluğunu düşünerek, kendi kendinize:

"Ben bu hâlimle böyle ağır bir sorumluluğa nasıl katlanırım

?" diyesiniz. Hayır, maksadım, işinizi gevşeklik ve müsamahaya terk etmemeniz, müsamaha ve gevşeklik yüzünden en küçük bir hataya bile müsaade etmemenizdir. Ama hava ve hevesin galebesi veya şeytanın ve nefsin aldatması sonucu bir hataya düşerseniz, bu ayrı bir şeydir; masum olmayan insanlarda bu olabilir. Başka bir tabirle maksadımız, şeriatın küçük sayılan işlerini bile önemseyip, nefsinizi müsamaha göstermemeye alıştırmamızdır. Böyle bir duruş, yüce makamlara ulaşmaya yol açar. Allah Teâla, kendi izniyle bunu, o yüce makamlara ait hazinelerin anahtarı kılmıştır. Allah'ın hazinelerinin anahtarını alan ise, gani olur, büyük saadete ulaşır. Eğer sözün uzamasından korkmasaydım, bu konuda daha fazla açıklamada bulunup birçok örnekler zikrederdim. Gerçi uzasa da değeri vardır. Çünkü bu, binlerce ilahi hikmet kapısının açıldığı en ince ve en sağlam kapıdır. Belki de gelecekteki bölümlerde de bu konu hakkında yine bazı açıklamalarda bulunuruz, inşallah.

İkinci Bölüm

Ahlâk İlmini Öğrenmenin Önemi Ve Yararları

Nefsine karşı savaşıyor ve kalplerini kötülüklerden arındırmak isteyen bazı takvalı kardeşlerin, ahlâk ilmini öğrenmenin gerekliliği hususunda yanlışlığa düştüklerini görmekteyiz. Şöyle ki Şeytan, onların, Allah Resulünün (s.a.a) en büyük cihad olarak nitelediği, nefse karşı cihad etmeye koyulduklarını görünce kalplerine, bir takım şüpheler sokarak, onları aldatmak istemektedir. Bu kardeşlerimiz şöyle bir yanlış saplantıya kapılmışlardır ki diyorlar: "Mademki, biz nefsimize karşı koyamıyor ve bildiklerimize amel etmeyerek yanlış davranışlar sergiliyoruz; bu halimizle ahlâk ilminin temeli olan nasihatleri dinlemenin, bu mevzulardan haberdar olmanın ve bu konularda gerçeği bilmeye çalışmanın ne gereği vardır!? Çünkü bunun, hâlimize bir faydası

olmadığı gibi, hatta zararı bile vardır. Bu mevzularda her ne kadar bilgimiz fazla olursa, günahımız ve suçumuz da, bir o kadar artmaktadır. Bildikten

sonra gaflete dalmamız, suçumuzu daha da ağırlaştırmaktadır. Elbette ki âlimin günahı, cahilin günahıyla mukayese edilemez, ikisi eşdeğer görülemez. O

hâlde insan, ne kadar az bilgi sahibi olursa, o kadar az sorguya çekilir ve de mazur görülme

ihtimali de bir o kadar artar." Oysa onlar bu ve benzeri

sözlerle ancak kendilerini avutmakta ve hatta kandırmaktalar. Bu sözler, lanetli Şeytan'ın hile ve tuzağından başka bir şey değildir. Kanıtı da, şu

Kutsi Hadis'dir ki, onda Hak Teala şöyle buyuruyor: "Öğrenip de, sonra amel etmemekten korkuyoruz, demeyiniz; öğreniyoruz sonra da, amel etmek ümidimiz

vardır, deyiniz. Ben size her ne verdimse amacım, onlarla size rahmet etmektir." Bu hadis-i şerifte yer alan ilâhi hitap, anılan bütün bu şüpheleri

kökünden silip atmakta ve onların sırf yersiz bir takım evhamdan ibaret olduklarını açıkça gözler önüne sermektedir. İlâveten, ahlâk ilminin, ilim ve

amel boyutunda ne kadar gerekli ve yararlı olduğunun bilinmesi açısından, konuyla ilgili şu açıklamaya da dikkat edelim: Açıktır ki, her ne kadar

amelsiz ilmin, bir yararı yoksa ilimsiz amelin de, bir faydası yoktur. Bizler, bunların her ikisini de birlikte kazanmakla görevlendirilmişizdir.

Bunlar, ancak birlikte olurlarsa, bir araya geldiklerinde ürün veren çiftler gibi, hayır ürünlerini vermeye başlarlar. Birbirlerinden ayrıldıklarında

ise, tek başına kaldığında ürün vermekten aciz kalan birey gibi, ürün verme kabiliyetinden yoksun olurlar. Binaenaleyh kim, halka karşı üstünlük

taslamak veya ilmin güzellikleri ve halk arasındaki üstün değeriyle kendi çirkin ahlâk ve amellerini örtmek gayesiyle ilim öğreniyorsa, şüphe yok ki,

böyle bir adam Şeytan'ın arkadaşı olur; ilmi de, onun için bir vebale dönüşür. Hatta cehennem ehli bile, böyle âlimlerin azabından eziyet çeker ve

onların aralarından uzaklaştırılmasını isterler. "Şüphesiz onlar kendi yükleriyle birlikte, diğerlerinin de yüklerini /günahlarını/ yüklenen kimselerdendir." (Ankebut/13) Evet, gerçekte bu

tip ilim ehli, insan suretinde olan birer şeytandır. Böyle olmaktan Allah'a sığınırız. Yine, kim ilmi, bir gelenek olarak alır; riya ve gösteriş amacıyla öğrenirse, bu da önceki gruba dâhil olup, yükü, kitap olan bir eşekten farkı yoktur. Gerçi bunun kullara olan zararı, öncekine oranla daha az olur. Akıllı ve basiretli olup, ilimden kendi salahını ve her iki dünyanın saadetini isteyen kimse ise, ilmiyle Allah'a yönelir, O'nun katında olan şeylere rağbet eder. Ahlâk ilmindeki hitaplar da, böyle bir kimseye yönelik olup, istenilen doğrultuda onu terbiye eder ve ilerlemesini sağlar.

Böyle bir kimse bilmelidir ki, onun yüzüne ilimden bir kapı açıldığında, ona amel etmesi kolaylaşacak, bu ilmi onun neşe ve rağbetini daha da çoğaltacaktır. Öğrendiği ilimle amel ettiğinde de bu, ona bilmediği yeni bilgilerin verilmesine sebep olacaktır. Nitekim Ehl'i Beyt İmamları da (a.s) bu hususa işaret ederek: "Kim, bildiği ilimle amel ederse, bilmediği şeyin ilmi de ona verilir" buyurmuşlardır. Yani, bu insanın ameli, aynı zamanda onun için bir nevi talim konumunu da alır. Zira ki amel, ilmin çoğalmasına sebep olmakta ve ilim doğurmaktadır. Açıktır

ki, ilmin fazileti ve methi hususunda gelen hadisler, amel ederek ilim öğrenmeyi de kapsamaktadır. Böylece, amele sebep olan ilim ve ilimden kaynaklanan amel sebebiyle bu insan, gerçek saadete ulaşır. Zaten saadet de, ilim ve amel izdivacının /bir araya gelişinin/ ürünüdür. Bununla birlikte, bu ikisinden, Allah katında en faziletli olanı ilimdir. Evliya arasındaki dereceler, ilim dereceleriyle belirlenir. Hz. İmam Ali (a.s) buyurmuşlardır ki: "Birazcık marifet /ilim/, amelin çoğundan daha hayırlıdır. İlim ile amel, aynen niyetle amele veya ruhla bedene benzer ki üstünlük, niyet ve ruhundur."

Üçüncü Bölüm

İnsan, Ebedi Saadet İçin Yaratılmıştır

İnsan, ebedi ve sonsuz olan ahiret yaşantısı için yaratılmıştır. Allah Teala, dünyayı ahiret için bir tarla kılmış ve bu dünyada yapılan iyi amellere karşılık olarak, ahiret mükâfatını hazırlamıştır.

Kulların bu saadete layık olmaları da, ancak, amelleri vesilesiyle olur. Sonra insan, bu kısa ömrünün tamamını dahi, Allah'a ibadet ve itaatle geçirirse bile, yine de amelleri, ahiretteki ilâhi mükâfatın karşısında çok eksik kalır ve onunla mukayese bile edilemez. Bunun içindir ki Allah

Teala, kendi ilâhi merhameti gereği, bağış kapılarını açmış ve ebedi mükâfata ulaşmayı insanlara, aşağıda açıklanacağı üzere, mümkün metrebede kolaylaştırmıştır. Aslında Allah'ın bütün nimetleri, insanlara bir lütuftur. Yoksa kimsenin Allah üzerinde bir hak kazanması söz konusu olamaz. Örneğin; Allah Teala'nın insanlara olan lütuflarından biri, onların yaşamlarının sona ermesiyle amel defterlerinin kapanmamasıdır. Yani, insanların ameli, dünyanın ömrüne eşit olabilir ve yeryüzünde tek bir amel eden fert var olduğu sürece, insanın ameli de devam edebilir. Zira Allah Teala halkı, hayra ve doğruya götürecektir bir sünnet /adet, gelenek, kanun,

kuruluş vs./ koyan kimseye, o sünneti koymasının sevabının yanı sıra, kıyamete kadar onunla amel edenlerin sevabı miktarınca sevap vereceğini de, vaat etmiştir. Nitekim halkı yanlış ve sapıklığa götüren bir gidişat koyan kimseye de, bu işinin günahına ilaveten, kıyamete kadar onunla amel edenlerin günahı miktarınca da, günah yazılacağını bildirmiştir. Yine, çocukların varlığında etkili nedenlerden oldukları için, anne ve babayı çocuklarının yaptıkları hayırlı amellere de, ortak etmiştir. Bu da, kıyamete kadar devam edebilecek olan bir zincirdir. Yine, amellere karşılık sevap verdiği gibi, bu ameller nedeniyle, bazı melekler de yaratır ki, onlar kıyamete kadar Allah'a ibadet ederler ve onların ibadetlerinin sevabı da, o amelin sahibine yazılır. Ayrıca, insanlara olan büyük lütfün nişanesi olarak, bir gecenin ibadetini, bin ayın ibadetine denk saymış ve hatta ondan daha üstün olduğunu bildirerek: "Kadir gecesini bin aydan daha hayırlıdır"(Kadir/3) buyurmuştur. Yine, birçok hadiste de yer aldığı üzere; bir saat tefekkür etmek, altmış sene ibadet

etmekten daha üstün kılınmıştır. Hz. Ali (a.s) de, bir gece uyanık kalıp ibadet etmenin sevabının, yedi yüz sene ibadet etmenin sevabına eşit olduğunu bildirmiştir. Keza, mümin bir kimsenin ihtiyacını gidermenin karşılığı olarak; gündüzleri oruçla geçirilen bin yılın ve geceleri ibadetle geçirilen dokuz

bin yılın sevabı vaat edilmiştir. Ayrıca, her aydan üç gün oruç tutmağa karşılık, bütün asırlar boyunca oruç tutmanın sevabı vaat edilmiştir. Bütün

bunlar, Allah Teala'nın mümin kullarına olan lütuf ve sevgisini gösterir. Aslında onlara, dünyanın sonuna kadar ibadet etme imkânını vermesi, kendi kerem ve bahşisiyle bu değerli makama layık olma şevkini onlarda yarattığı içindir. Sonra bütün bunlar, Hak Teala'nın, kullarından istediği, kulluk ve itaat makamına ehil olmaları için yeterli olmadığından; kendi lütfüyle kullarına nimetini tamamlamak için, amelden daha hayırlı olan niyete göre karşılık verme kapısını onlara açmıştır.

Böylece Allah Teala, müminlerin niyetlerine karşılık olarak, cennette ebedi kalmayı onlara bağışlamıştır. Çünkü müminler dünyada ebedi kalacak olsalardı, ebedi olarak Allah'a ibadet ve itaat edeceklerdi. Buna mukabil olarak da, kâfirlerin niyetlerine karşılık, onların azapta ebedi kalmalarına karar vermiştir. Çünkü kâfirler de, dünyada ebedi kalacak olsalardı, daima Allah'a karşı isyan edeceklerdi. Öyleyse, ey hidayet isteyen kardeş, şunu iyice bil ki, amellerin, sen öldükten sonra da devam edecektir. Sen onu, zahirde kesilmiş olarak görsen de; gerçekte o kesilmemiştir, devam etmektedir. Bazı hadislerde yer alan: "Ölümüyle günahları da, ölen /kesilen/ kimse, ne mutludur" tabiri, bu gerçeğe işaret etmektedir. Bu sözün manası şudur ki;

eğer bir kimsenin herhangi bir yanlış hareketi olur, fakat ölümünden sonra ona uyulmaz ve onunla amel edilmezse, bu onun saadetindendir. Ama /Allah korusun/ ona uyularak bu yanlış yola devam edilirse, kıyamet gününe kadar, o vesileyle yapılan günahların vebali o şahsa da ulaşacaktır. Meğerki Allah Teala, o günahı yok edip gidermekle bir lütufta bulunmuş olsun. Öyleyse kardeşlerim, ciddi bir şekilde titizlikle günden günde kaçın. Çünkü günah, nesilden nesle olumsuz etkilerini bırakır. Allah'a itaat etmeğe yönelin. Zira Allah için olan amel, büyüyüp gelişerek, insan öldükten sonra da kıyamete kadar nesilden nesle tesir etmektedir. Evet, ey kardeşlerim, uyanalım ve basiretli olmaya çalışalım!

Dördüncü Bölüm

Allah'a Giden Bazı Yolların Açıklanması

Allah'a giden yollar, mahlûkların nefesleri sayısındadır. Her bir şahıs için, bütün mahlûkların nefesleri sayısı kadar Allah'a giden yol vardır. Günah

bataklığına saplanmış insana ise, sonsuz kudretiyle her şeyi kuşatan Allah'ın böylesi geniş rahmeti sıkıcı gelir. Bu da, rahmet kapılarının, onun

üzerine kapanmasına sebep olur. Devamlı olarak Allah'ın rahmetine karşı ümit beslenmesi ve iyimser olunması; insanı, olgunluk derecesine en kısa yoldan

ulaştırır.

Allah Teala, mümin kulunun niyetine göre ona ait işleri takdir eder. Niyet hayır olursa, ilâhi irade ve takdir de insanı hayra vardırır, aksi

durumda ise, insanın şerre varması önlenemez.

Oysa insan, nefsinin ve şeytanın ortaklaşa aldatması sonucu, âlemlerin Rabbi'ne karşı kendisini, kötüzanlı olmaya alıştırmıştır.

Bu yüzden de yaratılışın hikmet ve felsefesi doğrultusunda, imtihan gereği olan, küçük bir olayla karşılaştığında, sıkıntıya düşme korkusuyla ümitsizliğe kapılır; şeytana ve nefesine yenik düşerek, suizanda bulunmaya başlar; kötümser olur. Bu suizan ve kötümserlik de, istemeyerek, kaçmak istediği belaya tutulmasına sebep olur.

Allah'a karşı kötü zanlı olmaktan, yine O'nun kendi rahmetine sığınırız.

/O, kendi sonsuz lütfüyle bizleri böylesi ruhsal hastalıklardan korusun./ Bilahare Allah Tebareke ve Teala'nın affetmediği takdirde, insanın bu suizannı ve kötümserliği onun, Rabbi'nden taraf,

hak ettiği ve layık olduğu muameleye maruz kalmasına sebep olur. Belki de bu yüzdendi ki, Resul-i Ekrem (s.a.a), olayları hep hayra yorar; kötü yorumlardan ise hoşlanmazdı.

Allah Resulü (s.a.a), "Ravzat'ül Kâfi" kitabında yer alan bir hadiste şöyle buyurur: "Bir şeyin uğursuz olması, insanın nazarına, görüşüne bağlıdır. Eğer hafif görürse hafif olur, ağır görürse ağır olur. Hiçbir şey görmezse, hiçbir şey olmaz." O hâlde Resulullah'ın (s.a.a)sünnetine uymaya çalışan bir mümin, nefsinı Rabbi'ne karşı hüsn-i zanlı olmaya alıştırmalı ve Allah Teala'dan az bir amelin karşılığında fazlasını beklemelidir. Zira kulun Hak Teala hakkındaki hayır beklentisi, her ne kadar fazla olursa olsun, mutlaka Allah'ın lütfü, keremi, onun üstündedir. İnsanın beklentisinin sonu vardır; ama O'nun kereminin sonu yoktur. Hak Teala da ihsanının, kulun hüsn-i zannı karşılığında olduğunu haber vermiştir. Bunun içindir ki, Hz. Ali (a.s)'ın dua ederken, Hak Teala'ya: "Sana hüsn-i zannı olanın zannını doğrula" şeklinde yakardığını görmekteyiz. Bu hususta şu kadarı yeter ki Hak Teala, kullarından, kendilerine karşı hüsn-i zan besleyenlerin zanlarını, doğrulayıp gerçekleştirmelerini istemektedir. Malumdur ki, Hak Teala'nın kendisi, böyle davranmaya daha evladır. Öyle ki, hatta bazı hadislerde Hak Teala'nın, bir şahsın herhangi bir şeye hüsn-i zannı olduğunda, onu doğrulayıp, işi; onun güzel zannı doğrultusunda takdir buyurduğu yer almaktadır. Bu durumda, bütün hayırların Allah'tan kaynaklandığı bilinciyle, hüsn-i zanla hareket edersek, bu güzel zanlarımızın, Allah Teala'dan doğrulanmış olarak bizlere geri döndüğünü görürüz. Sahih bir hadiste yer aldığı üzere, İmam (a.s): "Eğer, birisinin hatta bir taşta bile hayır zannı olursa, Allah Teala o taşta hayır yaratır" buyurur. Bunu duyan şahıs taaccüple İmam'a: "Taşta da mı?" diye sorunca, İmam:"Evet, Hacer'ül Esved'i görmüyor musunuz?" diye cevap verirler.

bu hadisten, Hak Teala'nın, kulların kendisi hakkındaki hüsn-i zannı gerçekleştirdiği gibi, müminlerin birbirleri hakkında olan iyi niyetlerini de, doğrulayıp gerçekleştirdiğini anlıyoruz. Allah Teala'nın, müminlerin, ölen birisi hakkında; "hayırdan başka bir şey bilmediklerine" dair şahadetlerini doğrulaması, hüsn-i zannın önemini ortaya koyan başka bir kanıttır. Bu olay, bir insanın hakkında, hüsn-i zannın gereğinden başka bir şey söylememenin, ne denli etkili olduğuna güzel bir örnektir. Hak Teala müminlerin bu şahadetini, aslında gerçeği ifade etmese bile, hüsn-i zanlarından dolayı gerçekmiş gibi geçerli kılmaktadır. Evet, bu hadiste yer aldığı üzere, hakkında hüsn-i zan bulunan ölü konusunda önemli bir engel olmadığı takdirde, Allah Teala, hüsn-i zannın gereğini, hem hüsn-i zan sahibi, hem de hakkında hüsn-i zanda bulunulan ölü hakkında gerçekleştirir. Ama hakkında hüsn-i zanda bulunulan şahısta bir engel söz konusu olursa, onu yalnızca hüsn-i zan sahibi hakkında gerçekleştirir. Keza, eğer birisi, diğer birisine, onu hayır ehlinden zannederek, saygı gösterirse, Allah Teala'nın, ikram edilen

şahsın gerçekte cehennem ehli olduğunu bilmesine rağmen, hüsn-i zanda bulunan şahsı, bu hüsn-i zannından dolayı cennete götüreceği hadislerde geçmektedir. Kısacası; bir kimse mümin kardeşi hakkında, ona emredilen hüsn-i zan vazifesini yerine getirirse, bunun sevabı, hem mümin kardeşine, hem de hüsn-i zanda bulunan bu kimsenin kendine ulaşır. Allah Teala'nın rahmetiyle, onun zannı doğrulanır, zannı gereğince iş yürür, ya da bu hüsn-i zannı, yalnızca kendi hakkında gerçekleşir. Zannedilen hakkında gerçekleşmemesi ise, zannedene bir zarar getirmez. Müminlere karşı hüsn-i zan taşımak, büyük bir rahmet kapısıdır. Belki de, cemaat namazının büyük sevabı olduğuna dair hadisler de, bu yüzdendir. Zira müminler cemaat imamına olan hüsn-i zanları gereğince, onun namazının kabul olduğunu zanneder ve bu yüzden de onu kendileriyle Allah Teala arasında vasıta kabul ederler. Allah Teala da, bu hüsn-i zan sebebiyle hepsinin namazını kabul buyurur. Bu gibi örnekler çoktur. Bereket vesilesi sayarak müminin artık suyunu içmek de, bu yüzdendir.

Zemzem suyundan alınan fayda da, ondan umulana göredir. Büyüklerden birçoğu, dünyevi veya uhrevi maksatlar için Zemzem suyundan içerek muratlarına erişmişlerdir. Bazı dualarda, istenmesi gereken en iyi rızık, kesin iman ve Allah'a hüsn-i zan olarak belirlenmiştir. Hatta bazı hadisler, konunun önemini vurgulamak için, Allah Teala'nın, yersiz hüsn-i zan iddiasını bile doğruladığını bildirmekteler. Hz. İmam Cafer Sadık (a.s)'dan ulaşan bir hadiste şöyle buyruluyor:

"Kıyamet günü, bir kulun cehenneme götürülmesi emredildiğinde, o kul dönüp geri bakar. Allah Teala, "Kulumu geri çevirin" der. Geri getirilince, Allah Teala ona: "Neden dönüp geri baktın?" diye buyurur. O şöyle der: "Rabbim, Sana olan zannım bu değildi." O zaman Allah Teala: "Zannın ne idi?" diye sorar. O ise: "Rabbim, Sana olan zannım, beni affedip kendi rahmetinle bana cennette yer vermendi." der. O zaman Allah Teala şöyle buyurur: "Ey meleklerim, kendi izzetime, büyüklüğüme ve yüceliğime ant olsun ki, bu kulum bir saat bile Bana hüsn-i zanda bulunmamıştır. Eğer, bir saat bile Bana hüsn-i zanda bulunsaydı, Ben onu ateşle korkutmazdım. Fakat yine onun bu yalanını doğrulayın, onu cennete götürün." İşte bu ve benzeri ilâhi mükâfat ve rahmetleri açıklayan diğer hadislerle dikkat ettiğimizde, kalbimizdeki ilâhi mükâfatlara olan arzuların da, Allah'a olan hüsn-i zandan sayılması yönü güçleniyor. Çünkü bu arzular, gerçek hüsn-i zan olmasalar da, en azından buna aday olan niyetlerdir. Allah Teala kendi keremiyle bunları da gerçek hüsn-i zanlar gibi doğrulayıp gerçekleştirir. Bu arada malumdur ki, Allah Teala'nın her iki dünyada da, hükmü birdir.

"Rahman /Allah/'ın yaratışında bir farklılık göremezsin."(Mülk/3) Fakat hüsn-i zan taşımak, hüsn-i zannı bahane ederek işi bırakıp rahata dalmak anlamına da gelmemektedir. Aksine, bu şeytanın hilelerinden birisidir. Allah Teala,

Hız. Muhammed (s.a.a)ve pak Ehl'i Beyt'i hürmetine bizi ve bütün müminleri şeytanın şerrinden korusun. Evet, tam aksine, hüsn-i zan, Allah katında olana, bütün bir vücutla yönelip, O'nun bahşışlerine daha bir rağbetle bağlanmayı gerektirir. Zira ilâhi mükâfatlarla tanışıp ondan yararlananlar, buna daha istekli olurlar; bu mükâfatlara ulaşma uğruna karşılaştıkları zorlukların kolaylaştığını görürler. Ne istediğini ve istediğinin değerini bilen birisi için, karşılığında verdiği her şey az gelir. Hız. İmam Rıza'dan (a.s) gelen bir hadiste şöyle buyrulmaktadır: "Allah Teala, Hız. Davud (a.s)'a: vahyederek: "Kulum bir hayır iş yaparsa onu cennete götürürüm" buyurdu.

Hız. Davud (a.s): "O hayır nedir ya Rabbi?" diye sordu. Allah Teala: "Bir mümin kulumun üzüntüsünü, bir hurmanın yarısıyla bile olsa gidermektir" buyurdu. O zaman Hız. Davud (a.s): "Allah'ım, Seni tanıyan kimse asla Senden ümidini kesmez." dedi." Evet, aziz kardeşim, yer ile gök arası büyüklüğündeki hiçbir aklın düşünemediği, hiçbir gözün görmediği, gerçek saadet yurdu olan cenneti, yarım hurma karşılığında lütfeden Allah'a, câhillerden başka kim sırt çevirir?! Böyle kerem sâhibi birisiyle muamele yapmayı kim terk eder?! Terk ederse ne elde eder? Yerini

neyle doldurabilir?! Bu bağlamda,

Hız. İmam Hüseyin (a.s)'ın Arafe çölünde dillendirdiği duada Rabbine hitaben geçen: "Sen'i kaybeden ne bulmuş, Sen'i bulan da ne kaybetmiş?! Sen'- den gayri bir bedele razı olan gerçekten de çok zarar etmiştir." cümlesiyle, "Ne zaman gaip oldun ki, Sen'i gösterecek delile ihtiyacın olsun? Ve ne zaman uzak kaldın ki, eserler San'a ulaştıracak vesileler olabilsin? Gerçekten de, Sen'i kendine gözetleyici görmeyen göz kördür. Sen'in sevginden bir nasip almayan kulun ticareti ise gerçekten de zarara uğramıştır." cümleleri ne de anlamlıdır. Evet, bir an için bile olsa, Allah'a yönelmekte gaflet eden kimse, yerini hiçbir şeyin dolduramayacağı büyük bir değeri kaybetmiş ve büyük bir zarara uğramıştır! Heyhat-heyhat! Bununla karşılığı olmayan bir fırsatı elden kaçırmış ve hiç bir şeyin telafi edemeyeceği bir zarara düşmüştür. İşte bunun için ve Allah Teala'nın kullarına olan büyük merhametinden dolayıdır ki, mukaddes İslâm şeriatında; müminlerin bütün hareket ve duruşlarına büyük sevaplar vaadi verilmiştir. Hatta Hız. İmam Zeyn'ül Abidin (a.s), şialarına şu duayı okumalarını öğretmiştir: "Ey Allah'ım, kalplerimizin bütün fısıltılarını, uzuvlarımızın bütün hareketlerini ve dillerimizin bütün konuştuklarını, Sen'in mükâfatını kazanan şeylerden kıl.

" Diğer bir duada da şu tabirin yer aldığını görüyoruz: "Ey Allah'ım, Sen'in zikrinden gayri bir lezzetten, San'a istiğfar ederim." Allah Teala'nın, mümin kullarından isteği, O'nunla muamele etmekten gaflet ederek, telafisi olmayan bir zarara düşmemeleridir. Bunun için kendine giden yolları, mahlûkatın nefesleri sayısınca karar kılmıştır. Öyle ki, Ehl'i Beyt İmamları'ndan gelen hadislerde: "Kim, su içtiğinde Hız. İmam Hüseyin'in, (a.s) susuz şehit edildiğini anıp, O Hazreti şehit edenlere lanet ederse, Allah Teala, ona yüz bin hayır yazıp, yüz bin günahı ondan giderir;

onu yüz bin derece yüceltir. Yüz bin köleyi azat etmiş gibi sevap kazanır ve kıyamet günü onu korkusuz olarak meb'us kılar." buyrulmuştur. Böylesi sınırsız kerem ve mükâfat sahibi olmakla birlikte, zenginliğinin ve kerem hazinelerinin sonu bulunmayan Allah'ın, kendisine muhtaç olan kulunun bir nefesini bile zayi etmeye razı olacağını mı sanıyorsunuz? Asla! O, bu zavallı kulunun tam manasıyla O'na yönelmesini istemektedir. Zira O'na yönelmekten başka bir şeref olmadığı gibi, O'ndan gayri bir hayır kaynağı da yoktur. Kulu, O'na yönelince, O da kuluna yönelir. O kuluna yönelince de, fazl ve keremince davranıp onu, bütün düşünceleriyle, hareketleriyle, duruşlarıyla, uykusu ve ayıklığıyla Rabbi'nin rızasını kazanmayı amaçlamaya hidayet edip muvaffak kılar. Hz. İmam Muhammed Bakır (a.s)'dan gelen bir hadiste şöyle buyurmuşlardır: "Allah Teala, Hz. Davud'a vahyederek: "Kavmine bildir; onlardan herhangi birisi, Ben emrettiğim takdirde Bana itaat ederse, Benim de ona itaat ederek, Bana itaat etmesinde ona yardımcı olmam Bana hak olur. Eğer Benden bir şey isterse, ona veririm; eğer Beni çağırırsa, ona icabet ederim.

Eğer Bana sığınır, ona sığınak olurum. Eğer Benden yardım dilerse, ona yardımcı olurum. Ve eğer Bana tevekkül ederse, onun açık noktalarında Ben koruyucusu olurum; eğer bütün halk ona bir hile yapmağa koyulsalar bile, Ben hepsinin üstesinden gelirim" buyurmuştur." Yine, geniş rahmetinden dolayıdır ki, zavallı kuluna, zararlı olanı bırakmasını emretmiş, hatta onu yararsız olan şeylerle meşgul olmaktan bile şiddetle men etmiştir. "Cevahir'üs Seniyye" kitabında şunlar yer almaktadır:

"Ey Âdemoğlu, eğer kalbinin kasavetli, cisminin hasta, malının noksan, rızkının yoksun olduğunu görürsen, bilmelisin ki, bunlar konuştuğun faydasız sözlerin yüzündendir.

" Boş sözlerin böyle bir etkisi olduğuna göre, haram sözlerin nasıl bir etkisi olacağı kendiliğinden bellidir. Buna göre boş söz konuşmak sana zehirden

daha zararlıdır. Zira zehir senin ancak cismini tahrip edebilir. Oysa boş sözler, kalbi katılaştırır, malı azaltır, rızktan mahrum bırakır, cismi de

hasta eder. Merhamet sahibi yüce Allah ise, kulunun böyle bir büyük bedbahtlığa düşmesine elbette ki razı olmaz. Hatta Allah Teala'nın, kulunu faydasız

sözlerden dolayı hesaba çektiği gibi, faydasız bakışlardan dolayı da hesaba çekeceği, bazı hadislerde yer almıştır. Evet, kulunun bir bakışının bile

boşa gitmesini istemediğinden dolayıdır ki, âlimin yüzüne, Kâbe'ye, Allah Resulünün

(s.a.a)soyundan olan seyyitlere ve ibret almak için mahlûklara

bakmayı ibadet kabul etmiştir. Hatta "Nereye dönseniz orası Allah'ın vechidir" buyurarak, marifet ehline devamlı huzurda olma makamını merhamet etmiştir. Yine, Hz. İmam Cafer Sadık (a.s)'ın babaları aracılığıyla Allah Resulünden (s.a.a)rivayet ettiği bir hadiste şöyle yer almıştır:

"Allah Teala, Davud peygambere /Allah'ın selâmı ona olsun/ vahiy ederek şöyle buyurdu:

"Güneşte oturana güneş dar gelmediği gibi, rahmetime girene de, rahmetim dar gelmez.

Kötümser düşüncelere kapılmayana bir zarar gelmediği gibi, kötümser olanlar da, fitneden

kuşulamazlar." Görüldüğü üzere; bu kutsi ilâhi hitap, kurduğumuz bu ilkenin en büyük şahitlerinden biridir ki; kötümser olan kimse, Allah Teala'ya olan su-i zannı yüzünden fitneden ve bedbahtlıktan kurtulmazken; iyimser olan şahıs, Allah Teala'ya olan iyi niyeti sonucu, kötü şeylerin zararına karşı güvene kavuşturulur; Hak Teala'ya olan hüsn-i zannı hürmetine belalardan uzak tutulur. Kendisini Ehl'i Beyt'ten gelen hadislerle adayarak onlara uyup, Allah'ın rahmetine giren bir kimse içinse, asla darlık söz konusu olamaz. Aksine, her kapısından bin kapı açılan rahmet kapıları, onun yüzüne açılır; sonunda da ilim ve marifet nuruyla kalp ferahlığı makamına ulaşır. Bu makam ise, Hak Teala'nın, Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.a)'a ata ettiği en faziletli

makamlardan biridir ki, Allah Teala O Hazret'e hitaben: "Senin sadrını /göğsünü/ açmadık mı?"(İnşirah/1) buyurmuşlardır. Allah Teala bir kuluna minnet koyup bu makama ulaştırırsa, o artık dünya ve ahiret belalarının ulaşmadığı kimselerden olur ve eğer herhangi bir bela da ona ulaşırsa bu, ancak diğerinin ve halkın nazarında beladır; yoksa onun kendi nazarında, ona gösterdiği bu belaya sabretme sonucu ulaşacağı Allah'ın rızası ve yüce makamlara nazaran en büyük lezzetlerden ve en afiyetli bahşişlerdendir. İşte bu yüzden Aşura günü, İmam Hüseyin (a.s)'ın bazı ashaplarına, belalar şiddetlendikçe, yüzleri daha da açılır ve onları daha çok sevinç alırdı.

Hiç, dünyaya düşkün insanlar böylesi lezzetlere ulaşabilirler mi?! Allah Teala size ve bize bu makamları bahşilsin. Allah Teala bize yardımcı ve vekil olmakta yeterlidir. Ne güzel Mevla ve ne güzel yardımcıdır O.

Beşinci Bölüm:

İnsan Kendi Kendiliğinden Aciz Ve Gücsüz, Ama Allah Teala'yla Bağlantısına Nazaran, Yüce Makamı Olan Bir Varlıktır

Bu bölümde, insanın kendi benliğine nazaran hakirliği, Hak Teala'ya olan bağlantısına nazaran ise, makamının yüceliği hakkında bahsetmek istiyoruz. Ey hakikatten uzak kalıp, nefsini ıslah etmekten gafil olan kardeşim! Senin iki yönün var:

1- Kendi nefis ve zatın, başka bir deyişle, senin sen olman yönün ki, genellikle bu yönünü dikkate alırsın. Bu yönünle sen zail olup giden değeri olmayıp hesaba katılmayan bir varlıksın; hatta Kur'an-ı Kerim'in deyişiyle, sen bu açıdan hiçbir şey değilsin.

2- İkinci yönün ise senin, ilahî kudret ve gücün mazharı olup Hak Teala'nın mahlûku olma yönündür. Bu yönünden ise, yeryüzünde olanlara ilaveten, arştan

toprağa, yedinci gökten, yedinci yere kadar, bütün âlemle bağlantı halindesin; o halde eğer iyi bir iş yaparsan, bütün âlemlerde iyi etki bırakırsın;

aksi takdirde ise, kötü tesirin varlık âleminin tamamına yansır. Bil ki, arşın altında senin bir misalin vardır. Senin yaptıklarını o da yapar. Sen kötü

bir iş yaptığında, Allah Teala arş ehlinin nezdinde rezil olmaman için, misalinin üzerine bir perde çekip onu örter. Ama iyi bir iş yapacak olursan,

Allah Teala o perdeyi kaldırır. İşte Ehl-i Beyt'ten gelen dualarda yer alan: "Ey güzeli açıp gösteren; kötüyü örten Allah!" cümlesinin manası budur.

"Miftah'ül Felah" kitabında Şeyh Bahai /r.a./ İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğunu naklediyor: "Her müminin arşta bir misali vardır. Bir insan

rükû ve secde gibi hayır işlerle meşgul olduğunda onun misali de, kendisi gibi secde ve rükû eder; melekler de, onu görüp Allah Teala'dan onun için

rahmet ve bağış dilerler; ama o insan bir günahla meşgul olursa, Allah Teala onun misalinin üzerine bir perde çekerek meleklerin bundan haberdar

olmasını önler." Yine, şüphesiz günlük yaptığın ameller, her gün sabah ve akşamları, Resulullah'a (s.a.a)ve İmamlara (a.s) özellikle de, Veliyyülasr

olan İmam-ı Zaman (a.s)'a sunulmaktadır. Hayırlı amellerin onları sevindirip hoşnut ederken; kötülüklerin de, o mübareklerin üzülmelerine vesile olur. Hatta Ehl'i Beyt İmamlarından biri şöyle buyurmuşlardır: "Andolsun Allah'a, bir mümin muhtaç olan kadreşinin ihtiyacını giderdiğinde onun bu hareketinden ihtiyaç sahibinden daha çok Resulullah (s.a.a)hoşnut olur." Şüphesiz,

Resulullah (s.a.a)ve Ehl'i Beyt (a.s), âlemin erkânı olup melekler dâhil, bütün varlık âlemi onların emri altındadırlar. Eğer birisi, âlemin sultanını hoşnut ederse, bu; onun bütün raiyetine de sirayet eder. Onların tamamı, sultanın sevindiği için sevinirler. O zaman, âlemdeki bütün varlıklar, bu ihsan sahibi kul için duaya koyulup: "Sen bizi sevindirdiğin gibi, Allah Teala da, seni sevindirsin" diye dua ederler. Buna karşılık, birisi, kötü bir harekette bulunursa da, Resulullah'a (s.a.a)ve Ehl'i Beyti'ne (a.s) de kötülük yapmış olur. Bu yüzden de ağaçlar kurur, ürünler bozulur, yağmur azalır ve fiyatlar yükselerek yaşamı zorlaştırır. Öyleyse, ey zavallı insan! Bil ki, senin itaat ve isyanın amellerini yazmakla görevli olan melekleri; hoşnut veya rencide etmekle kalmıyor; bilakis, bütün âleme yansıyor. Geçmiş ve gelecek müminlere hayır ulaştırmak da, açıklanan bu hakikat için ayrı bir örnektir: Bir kimse "Allah'ım, bütün mümin erkek ve kadınları mağfiret et" diye dua ederse, hadislerde yer aldığına göre, bütün erkek ve kadın müminler; "bu şahıs bize mağfiret diledi" diyerek onun için şefaate ederler. Yine, hadislerde, âlim için, göklerde ve yerlerde olan her şey, hatta denizlerdeki balıklar bile mağfiret dilediği yer almaktadır. Allah Teala şöyle buyuruyor:

"Arşı taşıyanlar ve arşın çevresinde bulunanlar, Rablerine tespih ve hamd ederler, O'na inanıyorlar ve iman edenlere mağfiret dileyerek; "ey Rabbimiz, Sen her şeyi, rahmet ve ilmin ile kapsamışsın; tevbe edip yoluna tabi olanları bağışla ve onları cehennem azabından koru"(Mümin/7) /derler/.

Binaenaleyh, Hak Teala'nın kudretine bağlanarak, ilahi azamete mazhar olduğun ve bu ikinci yönünle bütün âlemde etki bıraktığın açıklığa kavuşmuştur. O

halde hiç sayıldığı birinci yönüne bakarak, nasıl gaflete dalıp bu hakikati görmezlikten gelebilirsin! Sen kendi nefsinı ihmal etsen bile, Rabbin seni

başboş bırakmaz. Kur'an-ı Kerim'de bu konuda şöyle buyuruyor: "İnsan, başboş olarak mı bırakıldığını sanıyor?"(Kiyamet/36) Hz. İmam Ali (a.s) da şu şiirinde ne güzel buyurmuştur: "İlacın kendindedir, fakat sen görmüyorsun. Derdin de, kendindedir; fakat farkında değilsin. Küçük bir cisimden ibaret

mi olduğunu sanıyorsun? Oysa şu koca âlem sen de özetlenmiştir. Sen, ayetleriyle gizli olanın, açığa kavuştuğu, mubin kitapsın." O halde, ey gaflet uykusuna dalan! Uyan ve seni insan yapan bu ikinci yönüne dikkat et. Rabbin de, böyle istemiştir. Eğer, hak yolundan uzaklaşmış, bedbahtlardan olduğunu

görüyorsan, bilmelisin ki; "Allah, dilediğini siler; /dilediğini de/, sabit bırakır. Ümm'il kitap /ana kitap/ O'nun katındadır." (Ra'd/39.)İnsan kılığında bir şeytan olmaktan kaçın! Aksi takdirde bilmelisin ki, ilahi lütuf ve ihsanı kendinden uzaklaştırmış ve kendi fesadıyla bütün âlemi fesada

çekip; Peygamberler, mukarrep melekler ve bütün gök ve yer ehlinin kalbini incitmiş olursun. Yer, onun üzerinde hareket edip yürümenden, gök ise senin üzerine gölge salmaktan feryat edip, Hak Teala'ya şikâyet etmektedir. Hadislerde, yerin, sünnet edilmeyen birisinin idrarından dolayı kırk gün feryat

edip, Allah Teala'ya şikâyet ettiği geçmektedir. Oysa bu sadece mekruh bir iştir. Bu durumda isyankâr olduğun halde senin halin ne olabilir? Kısacası; sen, bu halini sürdürdüğün sürece, Allah Teala'yla harp etmekte. Allah Teala'nın mülkü olan her şey de, sana düşmandır. Onun mülkünden nereye kaçabilirsin ki?! Oysaki senden intikam almak için bütün mahlûklar Allah Teala'dan izin istemekteler. Sen bu zaaf ve hakirliğinle onların hepsine nasıl karşı koyabilirsin? Sana kim yardım edebilir! Sana kim sığınak olabilir! Oysa sen Allah'la harbe girmişsin; o halde senin için, O'nun kendinden gayri bir sığınak ve kurtuluş kapısı yoktur. Bak; Allah Teala, Resulünün (s.a.a)diliyle seni nasıl da uyarıyor: "O halde Allah'a koşun /O'na sığının/. Şüphesiz, ben size O'nun katından /gelmiş/ açık bir uyarıcıyım." (Zariyat/50) Bir şeyden korkan, ondan kaçır. Ancak, Hak Teala'dan korkanın ise, O'na /Allah'a/ koşup sığınmaktan başka bir çaresi yoktur. Sen de eğer, O'na koşanlardan isen, Hz. İmam Cafer Sadık (a.s)'ın, babaları aracılığıyla cedit Resulullah (s.a.a)'den naklettiği, bu Kutsi hadise kulak ver. Hak Teala buyuruyor ki: "Bir kulumun kalbine baktığımda onun kalbinde Bana halis itaat etme sevgisi ve Benim rızam olduğunu görürsem, onun durumunu ıslah etmeyi /sorunlarını halletmeyi/ kendim üstlenirim." Yine, Allah Resulünden (s.a.a)nakledilen diğer bir Kutsi hadiste şöyle geçmektedir: "Kulumun asıl hedefinin Bana yönelmek olduğunu görürsem, onun sadece Bana dua edip Benimle münacat etmekten zevk almasını sağlarım. Bir kulum böyle olunca da, bir hataya düşmek isterse, Ben önüne geçip engel olurum. İşte onlar Benim hak velilerimdir. Ve gerçek şecaatliler de onlardır. Onlar öyle kimselerdirler ki, yer ehlini bir azapla helak etmek istediğimde, onların hatırı için azabı yer ehlinden uzaklaştırırım."

Bu Kutsi hadis üzerinde düşün ve Hak Teala'nın yer ehlinden bu velilerin hatırına azap ve belaları nasıl uzaklaştırdığına dikkat et. Demek ki bu

velilerin varlığı, aslında âlem için bir sadaka konumundadır. Zira nitekim sadaka belayı def

ediyorsa, onlar da âlemin helak olmaktan korunmasına sebep

olmaktalar. Kısacası, bu âlemin tüm parçaları birbirleriyle bağlantılıdır. Aslında bu âlem, bir insan bireyi gibidir. Vücudunun herhangi bir uzvunda

meydana gelen bir acı, onun tüm vücuduna sirayet eder. Bu acı, o uzuvdan giderilince de, tüm uzuvlar rahatlığa kavuşur. Bir Hadis-i şerifte şöyle

buyrulmuştur: "Bir kul, bir defa hamd ettiğinde, bütün namaz kılanların duasını kazanır; zira namaz kılanlar; "Semiallahu limen hamideh" yani /Allah, bütün hamd edenlerin hamdını duysun ve kabul eylesin/ demekteler." Bir insanın, bütün namaz kılanlarla bağlantı kurup, tek bir söz söylemekle nasıl

onların duasını kazandığına dikkat et. Yine, işini sağlam yapan kimse, Resulullah'ın (s.a.a)duasına mazhar olur. Çünkü Resulullah (s.a.a): "Allah Teala, yaptığı işi sağlam yapana rahmet eylesin" diye dua etmişlerdir. Şüphe yok ki, Resulullah (s.a.a)'ın duası, kesin olarak icabete ulaşır. Allah'ın

rahmetini, kazanan bir kimse ise, helak olmaktan kurtulur. Bu asırda, Resulullah (s.a.a)'ın duasını kazanmak için, Peygamber'in döneminde olmayı arzulayıp, bunun artık telafisi mümkün olmayan ve elden çıkan bir nimet ve fırsat olduğunu sananlar gerçekte yanılmaktadırlar. Çünkü bu asırda da,

kolaylıkla Peygamber-i Ekrem (s.a.a)'ın duasını kazanmak mümkündür. Zira dediğimiz gibi, işini sağlam yapan kimse, Resulullah (s.a.a)'ın rahmet duasını kazanır. Keza, Şaban ayında bir gün oruç tutan bir adam, Resulullah (s.a.a)'ın şu duasına mazhar olur: "Şaban ayı benim ayımdır Allah Teala, benim ayımda orucuyla bana yardım edene rahmet etsin" Resulullah'ın (s.a.a)asrımızın halkını, duasının bereketlerinden mahrum edeceği de, düşünülemez. Aksine, Resulullah (s.a.a), bazı genel vasıflara sahip olanlara dua etmişlerdir. İsteyen herkes, bu vasıfları kazanarak icabet edilen bu duaları kazanabilir. Kardeşim! Kendine dön! Hak Teala'nın rahmetiyle senin için rahmeti gerektiren ne güzel vasıfları hazırladığını görmen gerekirken sen, kendi gaflet ve aldırmazlığın yüzünden bütün âlemin nefretine yol açacak kötü vasıflara bürünmek istiyorsun. Bir mümini inciten kimse, Hz. Resulullah (s.a.a)'ı, sonra Hz. İmam Ali (a.s)'ı, daha sonra İmam Hasan'ı, daha sonra İmam Hüseyin'i, sonra da diğer masum İmamları

ve bilahare âlemde bulunan her şeyi incitmiş olur. Dolayısıyla da, âlemde bulunan her şey, "hep birlikte, bizi incittiğin gibi, Allah Teala da, seni incitsin" diye ona beddua ederler. O halde ey kardeşim! Makamın çok büyük olduğu gibi, karşı karşıya bulunduğun tehlikeler de çok büyüktür.

Sen ise bütün davranışınla iki yol ayırımındasın. Ya Allah'a yönelirsin ya da O'ndan yüz çevirirsin. Eğer sen O'na yönelirsen, O da sana yönelir ve eğer sen O'ndan yüz çevirirsen, O da senden yüz çevirir. Allah Teala senden yüz çevirince de, artık her şey senden yüz çevirir. Sen devamlı olarak bu iki yol ayırımındasın ve bundan ayrılamazsın. Ey kendisine yönelenlere yönelip kendi fazilet ve rahmetlerini bahşeden Rab; devamlı olarak bizim sana ve Senin de bize yönelmeni sağlayacak bir hale erişmeği bize nasip et. Ve bizi kendi kudretinle güzel edeple edeplendir. Sen rahmet edenlerin en merhametlisin. Allah Teala'nın selamı ve rahmeti mahlûkatın en şerefli, en üstünü olan, Hz. Muhammed (s.a.a)ve onun pak Ehl'i Beyti'ne (a.s) olsun.

Altıncı Bölüm

Her Şey Kendisinden Yukarıdakine Oranla Küçük Ve Değersizdir
Her şey, ne kadar da büyük olsa, kendisinden daha büyük olana oranla küçük addedilir. Her zorluk, kendisinden daha zor ve çetin olan bir bela karşısında

kolaylaşır ve hatta nazara bile gelmez. Örneğin; ayağına bir diken batan kimseyi akrep sokarsa, şüphesiz ayağına diken battığını tümüyle unutup aklından çıkarır. Bundan, Hak Teala'nın, her şeyi, ondan daha üstün ve yüce olan birine müsahhar kıldığı sonucu çıkar. Azamet, güç ve kemalde nihai dereceye

ulaşan İmam Ali'ye bakıver; Hz. Muhammed (s.a.a)anılınca, nasıl da kendini küçük görerek: "Ben, Muhammed'in (s.a.a)kölelerinden bir köleyim" diyor. Bu, diğer mahlûklarda da, rastlanan bir husustur. O halde eğer, dünya belalarının sana kolay gelmesini istiyorsan, ondan daha zor ve ağır olan belaları

düşün. İçinde bulunduğun zorluğa, ondan daha çetin olan başka bir zorluk eklenirse, ne duruma düşebileceğini, nasıl da daha güçsüz ve çaresiz kalacağını düşün. O zaman, içinde bulunduğun zorluk, kendisinden daha ağır olana oranla sana kolay gelecek ve hatta onu kendin için bir nimet olarak göreceksin ve:

"Bana daha ağır bir zorluk yüklemeyen Allah'a hamd olsun; isteseydi bana daha ağır bir zorluk

yükleyebilirdi" diyeceksin. Eğer yaptığın bir hayır ameli büyük görmekten kutrulup, kendini beğenmeye yol açan sevinç sarhoşluğuna kapılmaktan kaçınmak istiyorsan; amelini senden üstün olanların amelleriyle

karşılaştır, mukayese et. Veya şimdi bulunduğun makamdan daha üst bir makama çıktığını farz et; o zaman bu hayır amelle sevinip övünmek bir kenara dursun; onu, özür dilenmesi gereken bir suç ve günah olarak göreceksin ve onu kendine mal etmekten çekineceksin. Eğer bu halini Allah'ın izniyle kendine

bir alışkanlık edinirsen, sürekli olarak Hakk'a doğru hareket edersin. Zira O'nun muhabbetinin sonu yoktur. İhlâs ve amelde hangi büyük makama ulaşırsan, ondan daha iyi ve güzeline var olduğunu görürsün. Eğer bu yolda durulacak bir nihayet arıyorsan; bil ki, bu yolun sonu yoktur. Ama eğer bir

engelle karşılaşarak bir yerde durmak istiyorsan; bilesin ki bu, doğru ve beğenilen bir yöntem değildir. Zira Hak Teala, seni lütuf ve keremiyle kendisine yakınlaşmaya çağırmaktadır. O'ndan gayri neye yönelip, neye razı olabilirsin ki? Ey Rabbim; Sen'den başkasına razı olup, Sen'den başkasını gaye

edinen kimse, gerçekten de zarara uğramıştır. Buraya kadar yapılan açıklamadan anlaşılmıştır ki, sürekli olarak Allah Teala'ya itaat yolunu kat ederek, O'na doğru hareket etmek icap eder. Bu ise, ancak itaatin bir yönünden ayrılırken, diğer yönüne ve diğer bir boyutuna yönelmekle olur. Çünkü Allah Teala

farzlarına uyulmasını sevdiği gibi, ruhsatlarına da uyulmasını sever. Allah Teala'nın sevgisini isteyen birisine, müstahap amelleri yapmak, O'nun sevgisini kazanmak için tabii bir vesile olduğu gibi, beşeri tabiatın gereği, nefsinde ibadete karşı bir yorgunluk ve dolayısıyla nefret korkusu söz

konusu olan birisine de, o ameli terk etmesi ruhsat verilmiştir. Allah Teala böyle hallerde ruhsatına uyulmasını sevdiği için, bunu da kendi muhabbetini kazanmak için bir vesile kılmıştır. Binaenaleyh; bir şahıs, bazen bir ameli yapmakla, bazen de aynı ameli terk etmekle Allah Teala'nın muhabbetini

kazanır. Bu da, büyük bir ilahi feyizdir. İmam Ali (a.s) ve İmam Hasan'dan (a.s) nakledilen, aşağıda nakledeceğimiz, şu iki hadis arasındaki farktan da bunu anlamak mümkündür. İmam Ali (a.s), kendisinden nakledilen bir hadiste: "Eğer Allah'ın rızası olan iki şeyle karşılaşsam, nefsim en zor olanını

seçerim" diye buyururken; buna karşılık, İmam Hasan (a.s), aynı mevzuda; "Ben nefsim en kolay olanını seçerim" diye buyurmuştur. İmam Hasan'ın bu buyruğu, Allah Teala'nın, ruhsatlarına uyulmasını da sevdiği ve ibadette aza iktifa etmenin tercih edilir olması yüzündendir. Bir hadiste şöyle

buyrulmaktadır: "Bu din çok sağlam ve ince bir dindir, yumuşaklıkla ona dalın ve Allah'ın kullarına, O'nun itaatini zorlaştırmayın." İlaveten, ruhsatı tercih etmek, nefiste diğer bir ibadete hazırlık meydana getirir; böylece de başka bir hayrı elde etme imkânını sağlar. Bu ise, bazı hallerde ruhsatı tercih etmenin, daha hayırlı olduğunu göstermektedir. Hz. İmam Ali (a.s)'dan naklettiğimiz davranışa gelince; o, nefse karşı çıkma açısındandır. Nefse karşı çıkmak ise, bütün hayırların anahtarıdır. Dolayısıyla bu iki imamızdan naklettiğimiz, birbirinden farklı her iki söz de insanları, farklı farklı hayırlara davet ve irşat etmek içindir. Yoksa onların, Allah katındaki makamları, akılların aciz kalıp erişemeyeceği bir makamdır. Ayrıca, bir işin gerektiği şekilde ve halis niyetle yapılabilmesi, bazen, o amel hakkında düşünmeyi icap ettirir. Bu ise, genellikle belli bir sürenin geçmesini gerektirir. Bu, işin bir boyutudur. Ama öte yandan, ertelenen her hayırda, şeytanın bir rolü olabileceği ve erteleme sonucu, fırsatın kaçırılma korkusu da bulunabileceği ihtimali, dikkate alınmalıdır. O halde bu iki durumla karşı karşıya kaldığın takdirde; yani ertelemeye fırsatı kaçırma korkusu olur. Düşünmeden aceleyle başlamakta da, işin halis olmaması ve gerçekte nefsanî bir amaçla yapılması veyahut işin özünde şeytanın hileyle ibadet şeklinde gösterdiği bir çeşit günah olma korkusu olursa, bilmelisin ki, bedensel ibadetlerde şeytanın etkili olduğu bir ertelemeye acizlik, tembellik duygusu; mali ibadetlerde ise, malın elde kalması sevgisi veya malı kaybetmekten korkma duygusu egemen olur. İşte bu, âlimi helak eden bir ertelemedir. Bundan kurtulmak için nefisle mücadele edip onu alt etmek lazımdır. İşin sağlamlığı için yapılan erteleme ise, Allah Teala'nın isteyip, emrettiği bir husustur. Bu, netice itibarıyla pişmanlığa sebep olmaz. Zira bu halde Allah Teala'nın emrine itaat edip, iyilikte bulunan birisi olmuş olursun. "İyilikte bulunanlara ise bir sorun yoktur."(Tevbe/91.) Bununla birlikte işini sağlamlaştırmak amacıyla ertelediğinde, zamanı geldiğinde, seni yeniden o işe muvaffak kılması için, Allah Teala'ya tevekkül et.

Tembellik ve ihtiras yüzünden meydana gelen geciktirmeden kurtulmak için de, işine ivedilik kazandırarak, hulus-i niyetle Allah rızası gereğince yapabilmen için, yine O'na tevekkül et. Bil ki, bir işi hemen yapmak veya ertelemek hususunda Allah Teala'ya tevekkül ederek, doğru bir sebebe dayanan

bir şahıs, muhsindir /iyilik ehlidir/; muhsinlere ise, bir korku yoktur. Böyle bir şahıs, her iki durumda da, Allah Teala'nın rızasını kazanabilir. Hem amel etme ve hem de, ameli terk etmeyle Allah Teala'nın rızasını kazanan bir kul ise, sürekli olarak Allah Teala'ya doğru hareket etmektedir. Allah

Teala'nın da, kapısına gelen, O'na yönelen birisini kendisinden uzaklaştıracağını akıldan geçirmek dahi, yersiz ve yanlış bir düşüncedir; böyle bir şey O'nun şanına yakışmaz. Şunu da belirtmeliyiz ki, birçok mümin kardeşlerimizin sandığı gibi, Hak Teala'ya yaklaşmanın yolunun; sadece namaz kılmak, oruç

tutmak, Kur'an okumak veya öğrenmek ve dua edip ziyaretlere gitmek gibi, bilinen belli başlı ibadetlerle meşgul olmak olduğunu sanmak ve bunun dışındaki her şeyi faydasız kabul edip ömrü zayi etmek olarak telakki etmek, dar görüşlülük ve yanılığa kapılmaktan başka bir şey değildir. Bilmelisin ki,

şeriatın asıl maksadı, mükelleflerin basiretini takviye edip onların tam bir basiret ve marifetle itaat etmelerini sağlamaktır. O halde basireti güçlendirip, bilinci çoğaltan her şey, şeriatın amacına dâhil olup olumlu bir iştir. Saydığımız ibadetlerle iktifa edip, onlardan öteye geçmemek, insanın

dar görüşlü olmasına sebep olabilir. Bilinci; vakit, kible ve benzeri şer'i konulardan öteye geçmez. Bu yüzden de, din konusunda onu aldatmak isteyen insan ve cin şeytanları, kolaylıkla onu aldatabilir. Bu da, şeriatın hedefleriyle çelişmektedir. Aksine, alış-veriş gibi işlerle topluma katılarak soru,

cevap, konuşma tarzı gibi çeşitli hususlarla ilgili adabı ve ince noktaları da öğrenerek, bunları da, ibadet ve zikirlerine ekleyen bir kimse, gerçek ve kâmil bir kişiliğe sahip olur. Vicdan ve tecrübe de buna en büyük şahittir. Doğal bilimler sınıfına giren her bir mesleği öğrenmek, insana aklî

konuları kavramakta yeni kapılar açar. Bu da, Allah Teala'nın akli bilgileri, hissi bilgilere; uhrevî işleri, dünyevi işlere bağlantılı kılmasından kaynaklanır. O halde uhrevî işlere, dünyevi işler olmaksızın, ulaşmak isteyen kimse, bu hedefe ulaşamaz. Çünkü Allah Teala uhrevi işlerin kâmil olmasını

dünyevi işlere bağlı kılmış, ahirete ulaşmak için amaçlanan dünyayı da ahiretin bir parçası saymıştır. Bu yüzden, dünya hakkında gelen kınamalar, buna şamil değildir. Böyle olduğu içindir ki hadisi şerifte: "Ahiretini, dünyası için terk eden kimse lanetlenmiştir;" denildiği gibi: "Dünyasını, ahireti için terk eden de lanetlenmiştir" diye de buyrulmuştur. Açıktır ki, terk edeni lanetlenen dünya, ahirete ulaşmaya vesile olan dünyadır. Bu ise, aslında ahiretten sayılır ve onu terk eden gerçekte ahireti terk etmiş olur. Kınanan dünya ise, ahirete ulaşmaya vesile olmayan boş dünyadır. O halde ilk bahsi geçen dünya, ahirete ulaşmak için, gereklidir. İnsanı Allah'a yakınlaştıran dünya işleriyle uğraşmak, bilinci arttırıp basireti güçlendirmektedir. Ticaret konusunda geçen: "Ticaret aklın yarısıdır" şeklindeki hadisin manası da budur. Yine, ayrı bir hadiste; "İbadet on kısımdır, bunların dokuzu ticarete biri ise diğer itaatlerde karar kılınmıştır." denildiğine rastlıyoruz. Bunu, Peygamberimizin (s.a.a), bi'setten önce ticaret için Şam'a gitmesi veya diğer peygamberlerin (a.s) ticaretle meşgul olmaları da teyit etmektedir. İnsan, bütün kemallerden yoksun olduğu için, bu kemallerin hepsine muhtaçtır. Her şeyin bir konuda menfaati vardır. Hepsi de birlikte aklın kemaline, bilinç ve basiretin çoğalmasına yardımcı olur. Her bir şahsın, kendi nasibine ulaşabilmesi için, ilahi hikmet, bu kemallerin tüm âlemde dağınık olmasını ve bunların birçoğunun ise, halkın dilinde dolaşıp yaygın olmasını gerektirmiştir. Bu yüzden hikmetli sözün, söyleyenin kim olduğuna bakmaksızın alınması emredilmiş ve hatta Ehl-i Beyt İmamları (a.s): "Hikmeti, münafıktan bile alın veya ilmi, büyüklerin dilinden öğrenin" diye buyurmuşlardır. Hikmete dayalı olan şeriatın hedefi, her bir kulun hikmet ve marifette kemale ermesi olduğundan; Allah Teala, hikmete ulaşmayı kolaylaştırmak amacıyla onu tüm âlemde yaygınlaştırmış ve aktarıcısına bakılmadan öğrenilmesini emretmiştir Ehl-i Beyt (a.s)'ın kendi takipçilerine: "İnsanları, hak ile tanıyın; hakkı, insanlarla değil" şeklindeki buyrukları da, bu doğrultudadır. Yine,

"Söylenene bakın, söyleyene değil." Veya "İki garip şey vardır: Biri, sefihin ağzından çıkan hikmetli söz, onu kabul edin; diğeri, hekim olan birisinin

söylediği yersiz söz, onu ise affedin" diye buyurmuşlardır. O halde tam olarak kemale ermek;

sözlerden, işlerden muamele ve tecrübelerden yararlanmaya bağlıdır. Hatta Ehl-i Beyt (a.s):
"Akıl, tecrübeleri hıfzetaştır ve tecrübelerin en hayırlısı ise, sana öğüt olanıdır. Ve tecrübe
kazanılan bir ilimdir"

diye buyurmuşlardır. Bizden önce yaşayanların hakkında yaptığımız araştırmalar ve edindiğimiz
tecrübeler gösteriyor ki, bazı kardeşlerin tavsiyelerine uyup sadece bilinen bazı ibadetlerle
yetinmek, genellikle dar görüşlülük ve bilinçsizliğe yol açıyor; sonuçta ise, sahibinin ilerleyip
yüksek makamlara

ulaşmasına engel oluyor. Bu yüzden bunun da, insanların yüksek makamlara ulaşmasına engel
olmak için, şeytan'ın hazırladığı, diğer bir tuzağı olduğunu söylemekte yarar vardır. Daha önce
açıkladığımız: "Her şey, kendisinden daha zor olana oranla kolaydır" ilkesinin yararlı olduğu bir
diğer yer de, dünya

ve dünyevi hal ve olayların kıyamet olay ve hallerine göre çok küçük olması konusudur. Allah'a
yönelen bir kimse, dünya gamlarını kalbinden çıkarmalıdır. Ne dünyayla ilgili olan bir şeyin ona
gelmesiyle sevinmeli; ne de dünyevi bir şeyi kaybetmekle üzülmelidir. Kendi kendine, dünyanın
fani

olup zail olduğu ve çabucak değiştiğini, bir halde kalmadığını düşünüp, akıllı birisinin bunlara
gönül veremeyeceğini ve hatta bunların hiç bir değer taşımayan boş şeylerden ibaret olduklarını
hatırlatmalıdır. Ayrıca eğer dünyanın bizatihi istenilen bir şey olduğunu farz etsek bile, ki zaten
Şeytan da,

insanları bu yöntemle aldatır; fakat bu, Allah Teala'nın kendi velileri için seçtiği daha güzel
uhrevi lezzetlere oranla hiç bir şey sayılmaz, onunla mukayese bile edilemez. Buna göre
dünyanın eğer bir güzelliği olduğunu farz etsek bile, kıyametteki güzellikle karşılaştırıldığında
küçülüp, yok olup

gidecektir. Eğer doğru bir şekilde düşünmeye devam ederseniz; dünyaya, ahirete
ulaşmak için değil; yalnızca dünyanın kendisi için ona yönelen bir kimsenin, gerçekte sırf
yokluğa ve zail olup giden batıl bir şeye yönelmiş olduğunu anlarsınız. Ey kardeş, şunu
bilmelisin ki, Ehl-i Beyt (a.s)'ın

gözünde dünya bir hiçtir. Ama eğer senin nazarında dünya bir şey olur ve onu, ondan daha iyi olan diğer bir değere ulaşmak için terk edecek olursan, henüz Ehl-i Beyt'in yoluna hidayet olmuş değilsin. O halde fikrini toparlayıp Hak Teala'ya yalvar; dünyayı, Ehl-i Beyt'in nazarında olduğu gibi, sana da

tanıtmasını iste; belki sen de, onların yolunu tutup onların sözleriyle amel edenlerden olarsın; aksi takdirde, sen bir vadide; onlar ise ayrı bir vadide olurlar. Doğru ve sabit bir fikir olarak dünyanın bir şey olmadığı belli olunca, zorunlu olarak nazarını ve amacını ilahî değerlere sınırlaman

gerekecektir. Bu durumda eğer tabiatının gereği veya nefsinin hava ve hevesi veya şeytanın aldatması sonucu senden, Allah Teala'nın rızası olmadığı bazı hareketlerin vuku bulunduğu görülürse, bunlar; senin kendi irade, kast ve azmin dışında olup, daha çok bilmeksizin veya diğerinin hilesi sonucu yahut unutkanlık yüzünden iraden dışı ya da yanlışlıkla konuştuğun söze benzer. İşte bu takdirde; "Camia Ziyaretin"de olduğu gibi, senin de, Ehl-i Beyt'e hitaben; "ben size itaat etmekteyim" demen doğru olur. Çünkü bilinçli olarak iradenle onlardan gayrisine itaat etmiyor; onların düşmanlarını, itaate layık görmüyorsun. Bunun dışındaki bazı hareketlerinse, hata veya aldatılma sonucu, kendi amaç ve iraden dışı olan hareketlerindir. O halde sen doğru olarak tevbe edip, doğru olarak af dileyebilirsin. Çünkü sen devamlı olarak itaate devam edip, günaha dönmek amacındasın. Bu durumda sen; "Günaha devam ederek istiğfar eden kimse, Hak Teala'yla alay eden gibidir" hadis-i şerifinde sözü edilen kimselerden de değildir. Belki de Hz. İmam Hüseyin (a.s) da, Hac'da Arafe çölünde okumuş olduğu; "Arafe Duası"ndaki aşağıda nakledeceğimiz pasajında, bu manayı kastetmiş olabilir. İmam (a.s) Yüce Allah'a şöyle yakarıyor: "Ey Allah'ım, Sen biliyorsun ki her ne kadar sana itaat etmekte amel ve karar bakımından devamlı olmamış isem de, niyet ve muhabbet bakımından devamlı olmuşum." Bütün bunlar, dünya muhabbetinin kalbinden çıkmasına bağlıdır. Hiç olmazsa, dediğimiz anlamda, karar ve azmin yönünden, dünyayı nefsin için istememelisin. Dünya, bu bakımdan akıllı kimsenin amacı olamaz; aksi takdirde; kendinin, akıllı insanların safında olmayıp, sefih insanlar safına dâhil olduğunu bilmelisin. İşte bunu, kendi nefsinde iyice sabitleştirdiğinde, .söylediğimiz amaca tamamen ulaşmış olursun; bunu ganimet say ve gafillerden olma